

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés; pesti nemzeti színház; pesti művészeti egyesület; híres kőrösi Csoma hazánkjáról; az egész szerb kormány ismét Kragujevacba költözött; nógrádmegyei gazdasági hírek; sator-ujhelyi iskolai próbatét; különféle; bajai és győri hírek; 'sa't.; ipar- 's tőzsérügy; változások a' es. kir. hadseregben; 'sa't.) Amerika (balesetek gőzerőművekkel; 's a' t.) Spanyolország (a' polgárháboru legvadabb dühöngése; fajul; Bahmaseda megveretve; 'sa't.) Anglia (újabb adatok a' királyné elleni gyilkos merénnyel; a' királyné Windsorbába költözött; Lin klmái biztos levele az angol királynéhoz; 'sa't.) Franciaország (fölvilágosítás Napoleon József ajánlott két millió ügyében; nemzetország fölötti szemle; 'sa't.) Törökország. Németország. Svédország. Görögország. Hollandia. Olaszország. Gabonár. Pénzkelet. Vasutársaság. Dunavízjárás. Lotto. —

Magyarország, Erdély és Szerbia.

Ócs. 's ap. kir. Felsége Grobety Janos' nyugalmaztatása által a' m. kir. udv. kamra számvevőhivatalánál megüresült lajstromzó- 's kiadóhivatalra Wurm Pál helybeli számadó tisztet, hosszas és hű szolgálata tekintetéből méltóztatott kegy. kinevezni.

(Pesti nemzeti színház.) Prónay Albert b. pestmegyei főispánhelyettes a' pesti nemzeti színházi ruhatárt 30 darab részint finom posztó, részint becses selyem-szővetű, arany, ezüst, selyem és szőr himzetű ó-divatu magyar öltözettel szíveskedett megajándékozni, miért nyilvános köszönetét fejezi ki a' színházigazgatóság. — Holnap f. hó 21-én magyar színpadunkon Erős párdalnok, pesti hazánkia, négy, önmaga által éneklendő párdalban Sopran és Bariton hanggal fog fellépni, mely előadása híhetőség itt is azon méltányra találand, melyre azt London, Paris, Berlin és egyéb fővárosokban érdemesíték. — Szombaton, jul. 4-én Fánesy Lajos színházi rendező jutalmára másodszer fog adni bérzsinettel; „Lignerolles Luiza“, dráma 5 felv., Dinoux és Legouvé után fordította Tompa Imre a' magyar tudós társaság költségin. Első előadásakor oly rendkívüli lelkesüléssel fogadta a' közönség e' drama minden részit, hogy a' jutalmaztatandó választásait igen szerencsésnek mondhatni. Egyébiránt Fánesy, mint gondolkodó színész és semmi fáradságot nem kímélő rendező, magában is annyira megérdemli a' művelt közönség pártoló részvétét, hogy minden esetre számos látogatót reménylhet, annyival is inkább, mivel előbbkelő színészninknek azon kevesei közé tartozik, kik semmi személyes érdek miatt nem áldozák föl az ügyet, hanem rendületlen buzgalommal törekedtek fővárosi nemzeti színésztünket emelni, 's legmostohább körülmények által sem engedék magokat káros meghasonlás örvényibe sodratni 's alig meghonosult Thaliánktól eltávolíttatni. Erdemeit bizonyosan illő megismerés fogja jutalmazni. —

A' pesti művészeti egyesület f. e. július 5-én délelőtti 11kor nagygyűlést fog tartani a' nemzeti Casino' teremben, melyre az egyesület tagjai ezzel megjelensre kéretnek a' p. művészeti egyesület igazgató választmánya által.

Most Calcuttában a' keletindiai angol kormány szolgálatában levő Kőrösi Csoma Sándor tudós hazánkjáról érdekesen tudósít a' következő kivonat egy angol levélből, melyet Chapmanne asszony calcuttai banquiere né 1840. ápril 11-ikéről atyjához Wakefield urhoz, ki jelenleg hosszabb idő óta családostul Pesten tartozkodik. A' levélnek Kőrösinket illető része hű tolmácsolatban imez: „Önök erdélyi barátját illetőleg, mi őt tisztint felkerestük az ázsiai intézetnél, hol ő a' muzeumban tisztseget visel. Az angol nyelvet rosszul beszéli, és nem bírhatók rá, hogy velünk ebédeljen. Azt mondá: soha nem megyen ki, de ha látni kívánjuk, menjünk mi hozzá. Tisztelteti Önt 's azt üzeni: nem mehet hazájába vissza, míg Thibet belsejét meg nem járja és egy kissé gazdagabbá nem leendő. Itt általán úgy ismerik őt, mint szerfölött tisztet (thoroughly respectable) és tanult embert; de úgy látszik: különöz és magába vonuló (reserved).“

Esztergám jun. 26. Ma esti 6 órakor érkezett-meg Pozsonybul hprímásunk igen nagy öröm-éljenezés közt, melyet a' Duna partjaira sereglett tisztelgők szakadatlanul harsogának. Az egyházi rend, a' vmegye és város küldöttségei bevett szokás szerint édes magyar nyelvünkön üdvözlék az ép egészségben megérkezett érseket; kün az egyenruhás polgárság üdvözlése. 's a' várók tarackzjai, hangszat közt hirdették a' nap örömeit. Ugy hallatszik, hogy ő hgsge jó sokáig szerencsésit minket jelenlétével. — Sz. Iván estén vmegyénket is megrázkodtatá az iszonyú szélvész, mely majd felhőszakadásiglan dühöngött; 's ritkán kisdíonyi jeget is szórt. A' kár hegyi vidékünkön csak a' zápor vízáltal okoztaték. Az a' nélkül is szűken termett szénát beiszapolta, vagy a' rendek állását elferdítette 's a' kerteket elöntötte.

Szarvas (Békés-megye) jun. 21. Tisztelet annak, kinek tisztelettel tartoztok! Hirlapok által tudtatl adatott a' t. ez. olvasó közönségnek, hogy a' n. t. békési ágostai esperesség alábirtnak évenként fizetendő 200 pengő forintot nyugdíjul határozott; ezenkívül egy az egész egyházi kerületben kerin-gő aláírás-ny nyitvatvan egyszerre adandó tiszteletdíj öszszszerzése végett, mindjárt első nap a' gyűlés színe előtt 120 pengő forint öszsze. Ellen nem állhatván szíven unszolásának, bátorodom még egyszer emlékeztetbe hozni az olvasó közönség előtt az említett esperesség nagylelkűségét 's példanélküli jótékonyágát azért is, hogy ez alkalommal élhessek a' tisztelt esperesség iránt szíven mélyiben érzett halám 's mély tiszteletem nyilatkozására, azért is, hogy ezen 6 évig gyűjtött tapasztaláson tanujelül szolgáljon annak bebizonyításul, hogy a' békési esperesség tudja méltatni, becsben tartani, 's igazságosan, sőt érdemök felett is jutalmazni a' tanuló ifjuság oktatóit, kikt. i. bizodalma 's tiszteletére méltókká teszik előtte magokat. Ezt illőnek is, kötelességnekis tartottam nyilvánosan kimondani, hogy az egész haza győnyörködhessek illy nemes indulatú 's nagy lelkű polgárliaiban, 's azok, kik tehetik, e' szép példa által serkentessenek, hű szolgáltnak, kivált kik az iskolákban a' hazának nagy áldozatokat hoznak, jutalmaztatásukra. Magda Pál.

A' gárd (Nógrádmegyében) nyárelő 25-ken: Kaszálásideje 's réteinken a' fű gyéren lenge; már ez bus kilátást nyitva gazdáinknak a' jövőbe, miután a' tél kora beállta 's tavasz késő nyitja néhány év óta természet-törvényre látszik válni. Élelmünk tekintve, az aggasztólag felszökcent gabnár mellett vetésink, melyeknél szebbeket kívánni aligha lehet, 's gazdag szürettel kecsgetett szőlőink, legfőbb keresetágnk, szolgáltak jótékony vigaszreményünkül; azonban e' remény is keserű esatlatást hagyva maga után, zúgó vihar szárnyakon tegnap este tova röpült. Hét óra után ugyan az elemi forradalom üvöltő viharral smintegy esővekből omlott záporral páruult rivanesben (jégesőben) úgy önté ki romboló

mérgét, hogy határunk legnagyobb részét (hír szerint több szomszéd határt is) tetemesül lepaskola, réteinket beiszapola, szőlőinket — melyekben már azelőtt érezhető kárt tettek az uralkodott dühös szelek, számtalan bujább növésű vesszőt karóhoz kötése előtt letördelve — leszabdala 's vetésinket lecséplé. Ezen óranegyedig sűrűen hullott rivancsot nyolcz órakor egy másik követé 's amannak pusztításától még mentve maradt növényink lezuatását egészen bevégezé. Isten hozzád jós kertész! — ha csüggesztő kilátásink közt rólad is megemlékezhetünk — letarolt mezőnkön emléked busan áll, fenhangon hirdető: a' XIX. században jóslani már nem lehet! — Hír szerint Vác 's Nógrád határit, Acsát, Kókát, Monostort, Baktát 's az egrí szőlőhegységnek Baktafeléi részét 's híhetőleg e' soron és sodron dultában több mátramelléki vidéket is öszzerombolt ugyanazon nap és órában a' szélvészsel párosult jégzápor; így Kassát és Miskolcot is.

Sator-Ujhely jun 24-én. A' nyilvános nevelést 's tanítást nálunk buzgón ölelő kegyes atyáknak 's növendékeiknek jun. 16-ika örvendetes vala, melyen a' tisztelt tanítók tartományi főnöke Grosser János ur, april végén kezdett hivatalos látogatását 11. gymnasiumban sikerrel végezvén, szerencsésen városunkba érkezett: 17 's 19-én az iskolák vizgálatánál — osztályonként minden ifjat a' rendszeres tanulmányok ágáiból kikérdezve mindnyájokat isteni félelemre, szelid erkölcsök 's tudományok gyakorlatára, szív 's elme-mivelésre buzdítva foglalkozott: köv. napon a' szerzetes kar belső szerkezetével, 21-én az urnapi sz. járdalot a' mindenhatóan bemutatott áldozat 's jó királyunkérti buzgó könyörgések után díszes egyházi kísérettel a' nép és ifjuság lelki épületére vezeté; 22-én pedig háláérzelmektől övedzve tőlünk búcsut vett. A. B.

(Az egész szerb kormány ismét Kragujevacba költözött.) Zimony, jun. 11-ken: „Szerbiában már minden kétségen túl hiszik lenni a' legújabb kívánatok tökéletes megalapítat. Habár a' porta eddig csak föltétleg egyezék is meg a' nép által vádolt és gyűlölt ministerek 's tanácsosak eltávolíttatásukon, még is mindenki jól tudja, hogy azon nagyuri biztos, ki ez ügy vizgálatára Konstantinápolybul kiküldeték, egészen az új rendszernek kedvező utasításokat kapott a' portától. A' ministerek és tanácsosok már minden hivatalostállyal együtt utnak indultak Kragujevac felé, és valamennyi tisztviselő engedett a' fejdelem oda szólító meghívásának, kivéven Petronievics és Wuesics tanácsosakat, kik közül az utóbbi már Havasalföldre készült: Simics Sztóján, a' tanács másodelnöke, testvére a' most Bécsben tartozkó Simics Alexa pénzügyminister, a' lemondott vallásminister Stefanovics, 's Nenadovics és Teodorovics tanácsosak. E' két utóbbi egyedül áll most tettegi szolgálatgyakorlásban; de ők is lemondani kénytelenek, miután már fejedelmi parancs érkezék Kragujevacból Belgrádra, mely szerint minden tisztviselő azonnal Kragujevacba a' köteleles költözni, vagy pedig hivatalát letenni tartozik. Wuesics és barátai még folyvást a' várban tartozkodnak és rendületlenül biznak a' porta segélyiben. Többször nyíltan kimondák, mikép a' régi rendszer rövid idő múlva ismét helyre álland; de e' remény alkalmasint meg fog hiúsulni. A' kormány és nép csupán jó jogukban bizva intézik lépteiket; a' kormány okleveleket bir, melyek tagadhatlanul bizonyítják a' tanácsosak 's pártjok büntetésre méltó törekvésiket. Ez iratokon alapszik a' fejdelem azon legújabb rendelete, miszerint minden szerbnek csak legnagyobb szükség esetén engedtetik meg a' közlekedés a' várban tartozkó tanácsosakkal, és ekkor is csupán belgrádi városi tanácsosok tisztviselő jelenlétében. E' szerint tehát e' párt tulajdon veszte végzendő be azon életre halálra folytatott tusát, melyet Obrenovics családja ellen kezdett. Békülésről itt többé nem is gondolhatni, és Szerbia valóban szerencsét kívánhat magának e' párt oly gyors megbukta miatt. Mi lett volna ez áldott országból, e' hős nemzetből, ha Wuesics, Petronievics és Simics armányi maradádon szerzendék vala meg a' legfelsőbb kormányhatalmat? A' fiatal fejedelmet báb gyanánt vezetgettek 's végre jó móddal más világra küldötték, családját pedig száműzték volna. Mind ezt hiteles irományok tanúsítják. Kérdik talán: miért nem támadtak föl az egy nevezett hazafiak, és miért nem ótalmasá magát a' hős Wuesics? Egyszerű válasz erre: mivel ők mindnyájan csak önhasznukat mozdíták elő, következőleg semmi népszerűséggel nem bírtanak, és így ellenállást nem is merészellhetek. Wuesics jó katona ugyan; de gyalázatos életmódja és kegyetlenkedési miatt csak félelem és utálat tárgya. E' napokban nyugtalanító hírek szállongtak Belgrádon Mihály hg megbetegültéről; azonban baja csupán meghülésből származott és épen nem veszélyes.

KÜLÖNFÉLE: Bajai hírek szerint mult évben a' gőzösekkel mintegy 2500 utazó és 2 ezer mázsa áru érkezett Bajára és indult onnan le vagy fölfelé. Ha a' gőzösek hetenkint kétszer kötnének ki Bajánál, úgy e' számok legalább még egyszer olly magasra emelkednének; de így a' 8 napi hosszas közidő miatt számos utazó más alkalommal kénytelen utját folytatni. Ezenkül naponkint mind alólul, mind felülről érkeznek Bajára hajók, és így könnyen elgondolhatni, milly tömérdek mennyiségre mehet ott az áruk és termékek évenkénti szállíttatása. A' kikötő-hely Baján igen csekély 's legfőlebb 2400 négyzög ölnyi tért foglal el. E' hely igen szoros azon számos gabnahajó, tutaj és fadereglye számára, melyek főleg

nyos jeleit adá örökségének, mely bizonyos mértékben fiára is átszár-
mozhatott. —

(Lin khinai biztos levele az angol királynéhoz) Több angol lap közlé-
Lin khinai főbiztos Victoria angol királynéhoz intézett levelét. Kacsarin-
gós fenékkerítés után köv. hangzik: „Országod a' miénktől nagy messze-
ség választja; hajóid azért jönnek, hogy aranyunkat elvigyék; azok vi-
torlát telhetlenség dagasztja. Ha gazdag-águnk egy része hízalja ezen ide-
geneket, nem méltán mondhatjuk e, hogy halmazra gyűjtött kincseik a'
khinaiak vériből és zsírjából származnak. Miért hoznak ez idegenek azért
nekünk pusztító mérget? Távol legyen tőlünk a' gondolat, hogy ezen kül-
földiek halált pusztulást akarnak közénk vetni. Nem, illy iszonyú szándok-
kal nem lehetnek; de mindenek felett pénzsovárok 's keveset aggodnak ke-
reskedések eredményiről. Hol van, ha szabad kérdenünk, e' részben a' lé-
lekisméret, mit a' gondviselés minden ember szívébe oltott? Mi tudjuk, hogy
a' te országodban legkeményebben meg van a' mákony tiltva, mi annak
legvilágosb bizonyosága, hogy ti ezen kereskedés veszélyes voltát jól is-
meritek. Midőn e' mérge bevitelét országaidba megtiltod, nem kellene
azt sem megengedned, hogy más országokba kivált a' középpontiba vi-
gyék. Minden termény, mit Khinából országodba visznek, jó és hasznos.
Ha mi lakosai a' középponti országnak, nem szánakoznánk rajtatok, mint
élnétek meg? Mi lenne gyapju és egyéb gyárjaitokból? Mi a' szükség és
kényelem sok czikkeivel szolgálunk nektek, míg mi Angliától csupán fény-
üzési és mulattató tárgyakat kapunk. Mikor néped innen terményinket ki-
viszi, nemesak anyagi jólétét öregbíti hanem eladásából mondhatlan nyere-
séget is húz. Ha felhagytok a' mákony-áruval, biztosítjuk nektek a' nye-
reséget. Tegyük, hogy külföldiek mákonyt vinnének Angliába, és annak
rágcsálására népedet elcsábítják. Te mint uralkodója azon nemes orszá-
gnak, nem boszankodva vennéd e' merényt 's nem követnél el mindent meghi-
usítására? Főnségednek jó, nemes szíve van 's bizonyosan nem akarja má-
sokkal azt tenni, mit magának nem kívánna. Mi most azért írunk neked, hogy
tudassuk veled: milly kemények a' mennyei birodalom törvényei, és azon
hit fejében, hogy jövődében nem engeded azokat megsértetni. Halljuk
hogy fővárosodban Londonban, Skótzsiában és Irlandban mákonyt irmagul
sem találhatni; hogy a' mákot csak indiai királyságokban tenyésztik. Min-
den hónap, minden évvel növekszik a' mérge, dögleletes szaga szüntel-
len égre hat, mellynek haragját utóljára is fölgerjeszti. Királynéja ezen
nemes országnak! e' vészterhes nőrényt legott gyökerestül ki kell ir-
tatnod. Szántasd fel újlag a' földet, és vetess mák helyett gabnát, és ha va-
laki a' máktermesztést folytattatni merné, nyomon keményen büntettesék.
Illy szabályok csak javadra válhatnak, és kiirtandják a' gonoszt. Isten le-
gyen irgalmas hozzád és áldjon meg boldogsággal! Ez üdvös javítás, hosz-
szu boldog életet szerez neked, és trónod maradékaidnak is biztosítja. A'
ki más fél év alatt tévedésből mákonyt hoz Khinába, ha önként kiadja, nem
leszen bántatása, ki pedig ezen idő eltelte után hoz, irgalom nélkül lenya-
kazzatik. Ezt tulságos lágyságnak, és legtokéletesb igazságszolgáltatás-
nak nevezhetni. Mennyei birodalmunk sok országon uralkodik, van nekünk
mennyei folségünk, kit ti nem tudtok méltányolni. Mi előleges intés nélkül
nem ölhetünk, nem írhatunk; azért tudatjuk veled birodalmunk változatlan
törvényeit. Ha a' kereskedők néped közül, melly magát nemesnek nevezi,
folytatni akarják Khinával a' kereskedést, engedelmeskedniök kell tör-
vényinknek, a' forrást, mellyből a' mákony származik kiszáritniök és szün-
telen vigyázniök, hogy rajtok törvényinket ne próbáljuk meg.“

Volage hajó egyik tisztje Pangkuboljan. 29-án köv. ír: „Semmi ki-
látás nincs, hogy kereskedésünket újra elkezdhessek, azt a' császár örökre
eltiltotta. Még amerikai, vagy más idegen hajón sem szabad angol porté-
kát khinai kikötőbe vinni. A' hajóvezért, kit novemberben annyira meg-
raktunk, nyert győzelemért lovaggá ütötték; de mint látszik több illy röpké-
ny-aratáshoz nem sok kedve van, mert azóta három 's négy ízben is ki-
rándultunk, 's ő hajóhadat mindig az erősségen belül tartotta. Mindent el-
követtünk, hogy tüzelésre bírjuk, lövés alá is álltunk, de a' szegény ördö-
gök semmi kedvet sem mutatnak hozzá, és csaknem szántszándékos agyon-
csapás, ha valamit kezd velök az ember. E' mellett mindenféle gyalazatot
's kárt szenvedtünk tőlök, miért, hiszem az istent, meglakolandnak. A'
mákonnykereskedés most nem egyéb mint tengeri tolvajság, és azon helyte-
len okból gyakorolják, miszerint a' khinaiak élete rovására akarnak meg-
gazdagodni; elnyomatása mellett sok erős ok harszol. E' levelet Coutts
Tamás viszi, melly hajó a' fő felügyelő parancsa ellen első irta alá a' khinai
rendeletet 's ment khinai kikötőbe, példáját csupán egy hajó követte.
Fogam szinte elkopott a' sok kétszersült-évsben, és a' császár biztos
miatt még sem kaphatni lágy kenyeret, miért ha kezem ügyébe esik, elvá-
gom gombját. Sziamban szinte olly keménységgel nyomták el a' mákonny-
kereskedést, mint Khinában. Egy angol alattvalót, mivel mákonyt ta-
láltak nála, vason tömlőzre hurczoltak. — Szingapuri levelek szerint Ba-
taviában azon hir terjengett, mikép a' szumatrai hollandi birtok elválasztat-
ván Jávától külön kormány alá vettetett. Ebből azt következtethetni,
hogy a' hollandok az egész szigetet meg akarják hódítani.

Franciaország.

(Fölvilágosítás Napoleon József ajánlott két milliója ügyében.
Nemzetország fölötti szemle.) Patoni parisi ügyvéd így nyilatkozik Sur-
villiers gr. annyiszor magyarázatott két milliónyi ajánlatáról: „Napoleon
Elbába utaztakor háztartási költségek fejében 6,200,000, családja részire
pedig 1,366,667 frankkal volt adása az ország a' császárnak. A' fontai-
nebleani szerződés tökéletesen helybenhagyta 's biztosítja e' két mennyiség
kiadását. Ugyane' szerződés Napoleonnak évenként 2 milliót, családja
tagjainak pedig 2,500,000 frankot biztosított, mind utalványokban a' nem-
zeti adósság főkönyvére. Továbbá, 2 milliót a' hadsereg legvittebb ka-
tonáji közt kiosztásul, a' császár részletes határozata szerint. Napoleon min-

den sürgetési daczára sem tudá illetőségét a' Bourbonok kormányától ki-
csikarni, 's némelly genuai pénzváltók kölesöne nélkül még környezőit sem
tudta volna fizetni Elbában. Ugyan így jártak családja egyes tagjai is,
kiknek még magányos birtokrészeit is elkobzták a' Bourbonok, ambar ez
a' fontainebleani szerződéssel homlokegyenest ellenkezett. 1815-iki mártz.
20-án ismét Franciaország urává lön Napoleon. A' kincstár ekkor adása
volt a' fontainebleani szerződés előtti 6,250,000, és Elbában tartózkodá-
sára eső 2,120,000 frankkal, családtagjainak pedig összesen 3,965,955
és így mindössze 12,646,578 frankkal. Császári parancs törvényesnek
nyilatkoztató e' követelést 's Napoleon készpénzben azonnal kivethette vol-
na ezt a' nyilvános kincstárból; de ő az egész mennyiséget ott hagyta ha-
dikészületekre, 's mivel folszólítására rokoni eladák minden gyémántjaikat
és egyéb drágaságikat a' hadsereg költségei fődözésire, tehát Napoleon a'
maga részire eső 8 millió frankot kifizetteté nekik kárpótlásul országos kö-
telezvényekben. Ez a' legfőbb igazság, 's azon vád merőben alaptalan,
hogy Napoleon ezenkél még készpénzben is fölvette a' kérdése 13 milliót.
Nem tagadhatni ugyan, mikép XVIIIik Lajos megsemmíté e' kötelezvé-
nyeket: de mit bizonyít ez? XVIIIik Lajos ugyanazon törvény által ide-
gen vagyont kobzott el alkotmánylevele 66-ik czikke világos értelme ellen,
és tönkre juttatá az országos kincstárt, mi tökéletesen ellenkező az alkot-
mány 70-ik pontjával, melly szerint az országos adósság sérthetlenség volt
nyilatkoztatva. Azt sem tagadhatni, mikép a' restauratói kormány meg-
tagadá két császári herczegnő követelésit; de ez csak logikát tanúsít, mert
ezelkobzottakból hasznót kelle húzni. Következő, még eddig nyilvános-
ságra nem jutott körülmény, minden esetre említést érdemel: azon 12 mil-
lió közt 668,333 frank foglaltaték, mellyel Jozefina császárnénak tartozott
az ország. A' bajor udvar sürgetőn követel e' pénzt 's XVIIIik Lajos an-
nyira szelidíté parancsát, hogy a' császárné örökösei 1818ban megkapák
pénzöket. Lajos megsemmíté határozata tehát minden esetre jogtalan és
erőtlen, kivévén, ha az 1814 és 1830-iki alkotmányt pusztá hazugságnak
akarjuk tekinteni. Legyen azonban bármikép, annyi bizonyos, miszerint
a' dec. Siki titkos kormánytanács ülésben nem merék megtagadni kereken
Napoleon családja követelésit, hanem csak azt határozták, hogy ez ügy poli-
tikai bonyolultsága miatt csupán a' kamrák hozhatnak iránta végítéletet. A'
legközelebbi kamraulésekben vitatás alá jövend e' fontos tárgy. — Jun.
14-ikén szemlét tartott Lajos Fülöp a' nemzetország fölött, melly ez uttal
minden veszély nélkül mult el. —

Törökország.

Mokka, apr. 13. Combes Ödön (Edmund) Yemen jelen állapotjárul,
és az angolok e' tájon növekvő hatalmáról köv. ír: „Önök Adenből tudó-
sítást ígertem 's ime most teljesítem. Mokka Adenbe most szárazon men-
ni lehetetlen. A' beduinek, kiket az angolok megtámadtak, veszélyessé te-
szik az utat, és senkit sem bocsátanak. Bár megverettek és visszajomat-
tak, mégis azon reményt táplálják, miszerint egykor szerencsések lesznek,
de hadakozásmódjuk olly régi, hogy egész bizonyossággal kimondhatni
nem boldogulásukat. Ezenkél az angolok tudják, hogy hódításaikat meg-
bírák tartani. Az angol kormány Adent majd 40 ezer frank évenkénti adó-
ért vette meg; az adó örök időig tarthatna, de az eladók ellenségeskedése
okul szolgáltat annak megsemmítésire. Az angolok olly erőt húztak Aden-
be, melly minden megtámadással daczol. De most más nagyfontosságú
dolog is történik. Yemént és annak kikötőit, továbbá Mokka, Hodeidát,
Lokheját 's a' nélkül, hogy valódi okát tudnák, elhagyja M. Ali. Minden
csapat, 's minden tisztviselő Kairóba megyen vissza, és nem tudhatni, miféle
kormány lép a' török helyébe. Némellyek szerint a' szana'i inám, mások
szerint a' sherifek, mások szerint pedig az angolok foglalandják el az orszá-
got. Mokka nekik a' vörös tengernél igen kívánatos volna. Akármint le-
gyen a' dolog, azon ürügy alatt hogy Yemenben az angol alattvalókat ótal-
mazzák, már két hadihajót küldöttek, mellynek egyike Mokkaiban, másika
Hodeidában vetett horgonyt. Több kereskedő megúván Yemenben az örö-
kös kormányváltást, kedvezőleg nyilatkozték az angolok mellett. A'
mokka-i lakosok pedig, kivált a' nők, a' beduinek kicsapongásit, 's ga-
rázdálkodásit félnek, melly mindjárt be fog következni, mihelyt Ali ser-
ge onnan elvitorlázott. Már az előbbkelők hajóra szállították becsesb jó-
szágikat 's aggódva várják a' történéndöket. Bár Mokka elhagyom, azért
lesz módom Önt tudósítani az eseményekről.“

Konstantinápoly, jun. 3. Végre a' török lapban is megjelent Halil b.
letétesének hivatalos jelentése. Némellyek szerint Halil olly kemény vád
nyomá, hogy először halálra ítéltetett 's a' szultán csak nénye sok kérelmire
menté az alól fel. Khosrev letétesése jun. 3-kaig nem volt hivatalosan je-
lentve. — Alexandriában titkon nagy készüléket tesznek, melly azt gya-
nítottatja, hogy rövid időn nagy dolog történik. Az egyiptusi hajóhad nem-
csak hat hónapi zsoldot kapott, hanem hat hónapi élelmiszert is szállított
hajóra, miből azt következtetik, hogy a' kikötőt nem sokára elhagyandja.
Nem csuda, ha Ali megúván a' bizonytalanságot erővel szakítja végit a'
dolognak. — Maj. 31-ikén lányja született a' szultánnak 's Mehribe szultána
nevet kapott, miért is a' várost, 's kikötőt fényesen kivilágíták. — Milly
ingerült állapotban vannak a' keresztyének a' törökök ellen, köv. esemény
világosan mutatja: a' nagy szorongásban egy görög pénzt lopott ki egy tö-
rök zsebéből, miért a' rendőrség elfogta. Legott több görög ordítással 's
fenyegetéssel rohanta a' rendőrségre 's mondá: „várjatok csak gazkölykök,
végetek van, mihelyt a' moszka Konstantinápoly előtt áll, akkor majd más-
kép bánunk veletek.“ A' törökök igen nagy mérséket mutattak e' dologban.
— A' porta felett balesillag lebeg, melly semmit sem hagy sikerülni, mit
amakk javára kezdenek. Ponsonby l. igen hibás lépést tett, midőn a' török
hadsereg együttműködését kívánta az alkirály ellen, mielőtt az angol vi-
zi erő az ostromzást megkezdette 's a' földközi tengeren mozgáshoz fogott.
A' dolgok mostani állásánál fogva épen az történhetett volna, mi mult év-

h. n. t. i. a' nisibi útközét megesezt, mielőtt egy angol hajó lett volna a' levantei vizen. Még ha Anglia megkezdte volna is a' hadi mozgást, akkor is van okunk a' porta együttműködésén kételkedni, mert a' porta bizodalmit Anglia iránt, az Anglia's Russzia közt keletkezett egyesség föltételezte, és ezen egyesség most napenkint tágul; továbbá a' britt ministerség tétozása's M. Ali daczolása Anglianyilatkozati ellen, gyöngíté iránta a' bizodalmit. Anglia jóakarátjában most sem kétkednek, de igen, politikai ellenállhatlan hatalmában. A' londoni's pétervári udvar napenkint idegenedik egymástul, mi Ponsonby és Butenief viseletébül eléggé kitetszik. A' két hatalom közti ellenséges állást, mely a' fekete tenger keleti partján és közép-Azsiában kifejtett, neveli még a' porta és Russzia közti feszültség is, mert az elsőbb az európai török tartományokban levő népmozgást moszka ármánynak tulajdonítja. Innen azt lehetne hinni, hogy a' porta Angliához annál inkábbragaszkodik, de egyéb nem történik, mint hogy a' porta erkölcsi ereje napról napra súlyed. Rez-sid jelentgeti a' porta szomorú állapotját, k'vájja a' kérdés minélelőbbi megfjetését, de a' hatalmak nyugalmasan tanakosznak, míg a' portát mindenik nap közelebb viszi a' romláshoz. Most a' porta az összes hatalmakba veti reményét, a' nélkül hogy mint ezelőtt, egyiket vagy másikat nagyobb bizalommal ajándékozná meg.

Konstantinápoly, jun. 3. Figyelmeztetem Önt azon roppant fordulásra, melyet a' nagy, világtörténeli viszonyok vettek 's azon változásra, mely egyszerre a' körülményekbül mutatkozik. Russzia és Anglia többé nem járhat egy uton; Azsiában úgy áll a' dolog, hogy a' Londonban kezdett szindarabot, melyben Brunnow és Palmerston főszerepet vittek, az első felvonás végeig sem játszhatták. Legközelebbi tudósítás szerint, melyet Ponsonby I. Perzsiából kapott, úgy látszik a' moszka befolyás közép-Azsiára egészen megsemmisült, és az északi kolossz nyomása a' népek részről ellenállásra, ellenszegülésre talált, mit a' moszka nem tudván legyőzni, engesztelhetlen ellensége lett az angolnak. A' két versenytárs nagy kiterjedésű földön szemközt áll egymással, 's mit még néhány évvel ezelőtt álmódásnak tartottak, most megvalósult. Jaxartes és Oxus mellett, a' kaszpi és Araltó környékén a' moszka ellen van a' földnép; a' bokhurai, afghanistani kháságok Anglia védelme alatt egyesültek a' moszka azon terve ellen, miszerint mind ezen tartományt egy közép-ázsiai birodalomná olvasszák, mely gyöngesége miatt moszka gyámság alatt legyen. A' nagy vonal, hol a' két versenytárs találkozik, már teljesen ki van képezve, és az a' mongol határoktól a' kaszpi tengerig, 's ennek keleti partjaitól a' pontus eukinusig terjed; mert rendkívüli ügyességel a' kaukazi tartományt is a' vonalba huzták, és ezzel azon jóslat, mit két évvel ezelőtt tettem, hogy t. i. Azsia sorsa a' kaszpi tenger mellett dül el, teljesülése felé közelget. Russzia elkeserültsége ugyan Anglia ellen nehezen jó még nyílt kitérésre, de azért megmarad, és csak azon tisztelet által mérsékeltek, mi az angol politika rendkívüli eredményeibül foly. A' kaukazi események koránsem olyanok, hogy Russziát, barátságosabb indulatra bírják Anglia iránt, mert a' cserkeszek győzelmét 's hadi szerencsét mindenki angol titkos segítségnek tulajdonítja. Anglia illy szerencsés nem volt Európában, mert a' Duna körüli tartományokban főleg pedig európai Törökországban szemlátomást növekszik a' moszka befolyás, mely azonban a' portát hatalmas szomszédja ellen kissé ingerült állapotba helyezi. Russzia jobban áll Perzsiában 's Mehemed Ali shah barátságosan nyújtja felé kezeit. Medem gr. viselet Alexandriában nagyon talányos, és olly igen nyugalmas 's közönyös, hogy akárkit is megcsalhatna. M. Ali uralkodik a' muzulmanok lelken, és bár Perzsia angol befolyás alatt nem sokára megtörhetné Egyiptus hatalmát, de a' portaszükei olly sürgetősek, állapotja olly ingatag 's napi eseménytől függő, hogy semmi messzibb vágó tervbe nem foghat, mint a' mit a' hatalmas körülmény kíván. A' birodalom igazgatói egyenetlenek, a' nagy tömeg elfásult, a' kissé mivel török aggalommal várja a' véstes fordulat bekövetkezését. Ez a' fővonás állapotunkban, mely napenkint rosszabbul.

Törökhatár jun. 13. A' porta bizalmatlankodni kezd Anglia politikája iránt, mivel az sem békét nem hagy kötni, sem semmit nem tesz a' porta megsabadítására. A' dolog annyira kerü t hogy a' porta maga kéri Angliát: engedné őt ez vagy amaz áldozat mellett békére lépni Egyiptussal, mert akármely nagy áron vásárolt béke is hasznosabb a' portának, mint az iszonyatos status quo. Illy értelemben irtak Londonba, és már most reménylhető, hogy az angol ministerség fölébred halálálamból, 's a' két rossz közül választván valahára véget vetend a' hosszadalmas keleti kérdésnek.

Németország.

A' müncheni hírlapban köv. cikkely áll a' gyujtófákról: „Több év óta külön különféle gyulekony anyagból álló chemiai vegyület gyujtófa, s erceze, dörzs gyujtó név alatt szokásba jött és legközelebb annyira elterjedt, hogy már nemcsak a' városokban, hanem falukon is nagy mennyiségben találatható. Mind ezen gyujtószerek készítése bűnhődés az emberiség ellen, mivel e' végre a' nyereségi kórság szegény gyermekek munkáját használja, kiknek egészségét a' mérges kigőzölés egészen megrontja, mint azt a' beesett szem 'shalvány arcz egy pillanatra tanúsítja. Nincs kormány, melynek közönyös lehessen, hogy olly sok szerencsétlenbe leggyöngédebb korban oltatik az aszkórság esiraja, mely mint tudva van, több nemzedékre károsan hat. Ezen körülmény nagy figyelmet érdemel, mert az ország legnagyobb ereje az ép, egészséges polgárokból áll. Ehez csatlakozik még a' tüzvészeken kívül, mely ezen gyufák 's dörzstaplok használatából származhatik, azon körülmény, miszerint ez által a' gonoszoknak 's boszúállóknak könnyű alkalom nyílik házakat, erdőket 's a' lángha borítani. Egész helységek lettek már a' gyufákból származott tűz

által hamuvá, és több ezer ember jutott az által koldusbotra. Darmstadtban gyujtófa körüli vigyázatlanság miatt égett meg az azt készítő gyár's ennek következtében azon rendeletet bocsátá ki a' nagyhgi kormány, hogy a' gyufákat ezután a' városokon 's falukon kívül készítsék. A' bremai kikötőben egy hajón magában meggyuladt a' gyujtacsfa, 's az égést csak az által akadályozák meg, hogy jókor észrevették. Augsburg lakói még emlékezni fognak azon tűzre, mely ezelőtt két évvel a' hozzá közel levő faluban Pferseeben gyujtacsfa által származott, mit a' gyermekeknek adának játszani; emlékezendnek arra is, midőn az augsburgi országuton a' szállítószekeren két ladácska gyufa meggyult. A' müncheniek is emlékeznek még rá, midőn szinte az által a' gyorskocsi a' rajta levő jószággal elégett. Ezen lettdolgok elegendőokul szolgálhatnak arra, hogy ezen élet-és vagyoni-biztonságot veszélyeztető cikkelynek árulására, ha egészen el nem tiltják is mint Szardiniában és Szászországban, legalább nagyobb ügyelés fordíttassék.

Svédország.

Stockholm, jun. Az alk. válas t. mely az országtanács jegyzőkönyvének megvizsgálását ez utóbbi hat évben viszi, beadá véleményét arról az ország Rendéinek. A' választmány 72 észrevételt tön véleményében a' visszalépett tanácsosok ellen, kik tanácsadásaikban nem tartották szem előtt az ország javát, vagy mint az alaptörvényben van, hivataljokat nem elegendő részrehajlatlansággal, ügyességgel és buzgalommal vitték. A' választmány tudósítása végén ez áll: „Mi a' választmány alaptörvénycikkeit érdeklő észrevételeit illeti, azokat az országos RR. szemé elibe terjeszti, kiknek joga és kötelessége mind azt megvizsgálni, mit az ország java kíván. Az alkotmányi választmány illy figyelmeztetésire a' RR. sem tehetnek mást, mint a' királynak kívánságukat kijelentik, miszerint ez vagy amaz észrevétel alá eső tanácsost bocsássa el hivatalából, de mivel már ez megtörtént, úgy látszik semmi egyéb következése nem lesz. Az alkotmányi választmány 31 vádpontot készített, 's azon parancscsal adta át a' főtörvényszéki meghatalmazottnak, hogy azon tanácsosokat, kik az illő tanakodásban részt vettek, mint az alaptörvény megsértőit, az ország törvényszéke elibe idézze. A' vádpont jobbadán oda megy ki, hogy több tisztviselőnek rendkívüli nagy fizetést 's tartáspénzt rendeltek. A' vádpontokban legnagyobb: a' zsidók felszabadítását 's vallásgyakorlatát, és a' kir. színházgyámolítást illető rendelet, azon tilalom hogy a' fővárosban nem szabad magányos színházat tartani, és a' miniszteri pénztár ügyében tett kezesség 's a' t. A' legnagyobb büntetés, mi a' vádlottakat éri: hivatalvesztés. A' választmány továbbá azon indítványt tevő, hogy országgyűlés ne mint eddig volt, minden ötödik évben, hanem minden h a r m a d i k b a n tartassék. —

Görögország.

Athenei hírszerint jun. 13-rol egy kormányhajó vitorlakészen áll a' bajor katonák Trieszthe szállítására, honnan lovakat hozand a' kir. istálló számára. — Zographos miniszter hivatalából kitétetett, és helyébe Christidis neveztetett. — A' franczia-angol hajóhad, és az ausztriai hajócsapat elhagyá a' smyrnai kikötőt 's a' metelini vizen kalandoz.

Oroszország.

Galacz jun. 20. A' fekete tenger partjáról érkező tudósítások valósítják a' moszka megverését. Most újlag azon hír terjed, hogy Szasz táb. ki Szent Miklós vára környékén egy kis oroszcsapat parancsnoka volt, megverett. A' cserkeszek zsákmánya, mit Lazareff, Rajewski, Welleaminow és más várakban nyertek, nagyobb részint hadiszer és fegyverbül áll. A' dsashi nagy rak-tárban több mint 200 mázsa puskaporra találtak. Az orosz batóságok híjában igyekeznek a' kaukazi eseményeket titkolgatni, mert az minden mesterkedés dacára is a' közönség tudomására jut. Sokan a' kaukazi népek összeszövetkezéséről is beszélnek, mely a' cserkeszek győzelmét következtiben létesült, és a' fekete tengertől a' kaszpi tengerig terjed, miert is még inkább kételkednek azon, hogy a' moszka valami elhatározó lépést teheszen ez évben. A' betegség, rossz táplálék, és a' hallatlan sanyaruság, mi e' hegyi táborozással jár, még több kárt okoz a' moszka seregben, mint az ellenség fegyvere, és hatalmasan mozdítja elő a' cserkeszek szerencsét. Az ötödik osztályt a' 3dik pótolja ki, mely eddigelő Podóliában, Volhyniában és Kiewben volt, 's ennek helyét ismét a' varsói hercegségben, és északi tartományokban volt csapatok pótolandják. A' moszka hajóhad a' kaukazi partok körül veend magának állást, egyébiránt mindig készen van, hogy ha úgy hozná magával a' dolog, tüstint Törökországba vitorlázhasson.

Hollandia.

Batáviai hírszerint febr. végéről a' szumatrai kormányzó Michiels ezredes hadhoz készül a' szinkeli király ellen, ki semmikép sem akar a' hollandoknak meghódolni. A' király szinte jól van készülve.

Olaszország.

Olaszhatár, jun. 15. Anglia azon parancsát, miszerint az elfogott nápolyi hajókat addig nem adandja ki, míg a' kénkérdés el nem lesz döntve, Thiers közbenjárására visszavoná; de azért még most is teljes kárpótlást kíván és jövendőre minden kénzállítási vámot meg akar szüntetni. Bármilly nyomasztók is ezen követelések, Thiers mégis jó reményben van. — Caprioli országtitoknak részletes változtatást javasolt a' nápolyi ministerségben, 's midőn ezt a' király nem fogadná el, betegségü miatt legkisebb részt sem vett a' Capriola Serra hget illető tanakodásban, hanem az egész felelősséggel együtt Cocléra a' király nagy befolyású gyóntatópápjára hagyta. Hétt angol 's egy francia hajó van a' nápolyi kikötőben, a' bájáiból pedig egy angol hadi hajó elvitorlázott.

Dunavizáltás: jun. 39kán delben: 11' 6" 6" a' zerus felett.

Lotto. Budán majus 26kán: 21, 10, 72, 28, 42.

Gabonaár: Pest, jun. 30dikán: Tiszta buza: 230, 220, 205; — Kétszeres 200, 190; —, —; Roza 175, 170, 165, —; Arpa 124, 120, —, —; Zab 104, 100, 95, —; Köles —, —, —; — Köles-kasa —, —, —; — Kukorica 165, 160, 156; — pesti m. v. garas.

Pénzkelet: Bécsben jun. 27kén: 1834ki köcsön: 734¹/₂; 1839ki: 339¹/₁₆; bankrészevény: 1860; Eszterházy sorsjegy: 45—46¹/₁; Cs. arany-agio: 2³/₄ 3.

Vasutrészevény: éjszaki: 110¹/₁; majlandi: 115¹/₂; györi: 110¹/₂